

The Panipat Woollen & General Mills Company Ltd., etc. v. R. L. Kaushik
etc. (Pandit, J.)

ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰੇ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (iii), ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੁੱਖ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰਗਾਮੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਧਾਰਾ (iii), ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(4) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਨਸੀ ਜੈਨ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(5) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ; ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ।

ਕੇ. ਐਸ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੈਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜੇ.

ਪਾਨੀਪਤ ਫੂਲਨ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ,

ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਆਰ ਐਲ ਕੌਸ਼ਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1968 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 545

ਸਤੰਬਰ 16, 1968

ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ (1956 ਦਾ I)- ਐੱਸ. 10 ਅਤੇ 398 — ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) — ਐੱਸ. 9 — ਮੁਦਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ — ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ — ਭਾਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ, ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਹਤ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 398 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ

ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। (ਪਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6)

115 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਖਰੜ, ਮਿਤੀ 13 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ! ਮਈ, 1968, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲਿਖਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਗਿਆਪਨ-ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਡੀ.ਆਰ.ਐਨ.ਏ.ਐਨ.ਡੀ.ਏ., ਇੱਕ ਵਕੀਲ, _ _

ਸੀ ਬੀ ਕੇ ਐਂਸਕ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਐਮ ਇਟਲ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ.

P ANDIT, J-ਪਾਨੀਪਤ ਵੂਲਨ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਪਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1, ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਲਿਮਿਟਡ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੜ ਵਿਖੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ ਐਲ ਕੌਸ਼ਿਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲਜ਼ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 51 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ* ਹਰ ਸਾਲ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੜ-ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਈਟਮ ਰੂਪ ਚੰਦ, ਆਰ ਐਲ ਕੌਸ਼ਿਕ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਆਰੀਆ ਦੀ ਥਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜੋ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁੜ ਚੋਣ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਕਤ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਚੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਸਾਲ 1966-67 ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ 30 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 3 ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਗੁਪਤਾ, ਜੋਗੀ ਦਾਸ ਜੈਨ ਅਤੇ ਆਰ ਐਲ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਜੋ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਮੁੜ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਮਨੀ ਪੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਹਨਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਉਹ 30 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਥਾਂ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1, ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੀ ਜੋ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਕੁਪੂਬੰਧਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡਰਾਂ

The Panipat Woollen & General Mills Company Ltd., etc. v. R. L. Kaushik
etc. (Pandit, J.)

ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਜਨਵਰੀ, 1968 ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਜੱਜ, ਖਰੜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੱਤੇ, ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਕਿ 30 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਚੋਣ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਅਤੇ ਬੇਅਰਥ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 6 ਦੀ ਚੋਣ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਵੀ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬੋਰਡ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ 39, ਨਿਯਮ 1, ਧਾਰਾ 151, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਗਠਿਤ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 6 ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੜ ਰਹੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 30 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਸਥਿਤ ਸੀ ਅਤੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 101(2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 29 ਮਈ, 1959 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸਨ। ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਫ਼ਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਾਇਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(ii), 203, 285 ਅਤੇ 398 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ 30 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ 8 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।, 1967. ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਉਸਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸਿਵ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 6, ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

(4) ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਕੇਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਖਰੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 2 (11) ਐਫਵੇ) ਅਤੇ 10

The Panipat Woollen & General Mills Company Ltd., etc. v. R. L. Kaushik
etc. (Pandit, J.)

ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(2) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ।

(5) ਸੈਕਸ਼ਨ 2(11) (ਏ) ਸ਼ਬਦ "ਅਦਾਲਤ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ (ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

“(1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ-

- (a) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (2); ਅਤੇ
 - (b) ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।
- (2) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-
- (a) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 237, 391, 394, 395 ਅਤੇ 397 ਤੋਂ 409 ਤੱਕ, ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ,

(b) ਸੈਕਸ਼ਨ 425 ਤੋਂ 560) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਇਗੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

* * * * *

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਸ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 398 ਅਤੇ 402 (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੇ ਹਨ: -

“398(1) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ-

- (a) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ; ਜਾਂ
- (b) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥਕ ਤਬਦੀਲੀ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਣਦਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕਾਂ, ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ-ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਤਬਦੀਲੀ * ਨਹੀਂ) ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਰਮ ਜਾਂ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਏਅਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ

The Panipat Woollen & General Mills Company Ltd., etc. v. R. L. Kaushik
etc. (Pandit, J.)

ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ;

ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 399 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ।

- (c) ਜੇਕਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਹੈ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਦਾਲਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਫੜੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

"402. ਧਾਰਾ 397 ਜਾਂ 398 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। —ਧਾਰਾ 397 ਜਾਂ 398 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-

- (1) ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਨਿਯਮ;

* * * * *

ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ।

ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਗੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡਰਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ 30 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ 2 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਬੋਰਡ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਾਰਾ 398 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 402 ਦੀ ਧਾਰਾ 402 ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਅਤੇ 30 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਚੋਣ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਸਰਾ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ਼-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਰਾਹੀਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਡਰ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 30 ਦਸੰਬਰ 1967 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਣਗੇ। ਤੀਜਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 399 ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 398 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 398 ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਾਰਾ 398 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ.

(7) ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦਾ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ? ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਅਰਥਾਤ, ਨਵ ਸਮਾਜ ਲਿਮਿਟਡ, ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਕਲਾਸ I, ਰਾਜਨੰਦਗਾਓਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਓਐਕਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

**The Panipat Woollen & General Mills Company Ltd., etc. v. R. L. Kaushik
etc. (Pandit, J.)**

ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ, [asil ve l e ealyjnttionedvabo ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਵ ਸਮਾਜ ਲਿਮਿਟਡ, ਨਾਗਪੁਰ ਅਰਾਇਲ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਦੂਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ। ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ: -

“ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜੋ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 10(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। , ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ-ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਪਾਂਡੇ, ਜੇ., ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਪਰ, ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਉਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਲਾਈਨ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ "ਨਹੀਂ" ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।”

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਨੀ ਲਾਲ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਡੀ. ਫਲਜ਼ੋ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

“ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ? , ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। . ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸੌਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕਿੱਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਡਿੰਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਫੈਸਿਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ।

1913 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਅਫਸਰਾਂ ਜਾਂ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

The Panipat Woollen & General Mills Company Ltd., etc. v. R. L. Kaushik
etc. (Pandit, J.)

ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਪੰਨਤਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਨਾਲ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ। ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਵਿਲਜ਼ ਜੇ., ਇਮ ਵੋਲਵਰਹੈਪਟਨ ਨਿਊ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਕੰਪਨੀ, ਬਨਾਮ ਹਾਕਸਜ਼ੋਰਡ (3), ਦੇ 356 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਇੱਥੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਪਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਉੱਥੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਾਰਟੀ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਥੇ, ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 1913 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ।"

ਵੋਲਵਰਹੈਪਟਨ ਨਿਊ ਵਾਟਰਵਰਕਸ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਾਲਸ਼ੋ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਵਿਲਸ, ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਅਤੇ ਅਤੁਲ ਚੰਦਰ 7 ਮੋਇਤਰਾ ਬਨਾਮ ਤਾਰਕ ਚੰਦਰ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
(4), ਸਤੀ ਨਾਥ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ: ਸੁਰੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) (1859) 6 SBN ਐੱਸ.

(4) ਏਆਈਆਰ 1924 ਕੈਲ- 982.

ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਅਤੇ ਡਾ. ਸੌਤਿਆ ਚਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਜੌਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (6), ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੀਰਤ (ਚੰਦਰ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੋ: -

“ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਹਿ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਤੀ ਨਾਥ ਮੁਖਰਜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

" ਪਰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।"

ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਾ. ਸੌਤਿਆ ਚਰਨ ਲਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ- "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸੇ-ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਸਹੀ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

KSK

-

(5)
FC, 133,

ਏ.ਆਈ.-ਆਰ. 1950

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

;